

The Geller Edition

שרשרת זהב

שבועת היסט

The Price of Denial

Part I:

Not Enough to Collect, Too Much to Ignore

Part II:

When the Oath Cannot Be Sworn

Part I: שבועת היסט

Not Enough to Collect, Too Much to Ignore

The Rabbinic Oath of Denial

Part II: שבועת היסט

When the Oath Cannot Be Sworn

The Limits of a Rabbinic Claim

לרפואה שלימה
שמואל יעקב בן רחל

Vol I

COMPILED BY

R' SHMUEL IANN

Dayan at Beis Din Shaarei Horaah

With

Rabbi Mendy Brukirer

Design and Print:

732.475.0101 • machon@bpprintgroup.com

To join and learn more visit
JXKollel.com

שרשרת זהב

These booklets are called **Sharsheres Zahav** (*Golden Chain*), based on the verse describing the golden chains of the Choshen (Shemos 28:13–14). Just as those chains connected the Choshen to its proper place, so too these works are intended to be small links in the golden chain of Torah transmission, connecting the learner to the teachings of Chazal, the Rishonim, the Acharonim, and the great Torah scholars of every generation.

In particular, these booklets seek to connect the reader to the illuminating Torah of the **Ketzos HaChoshen**, whose teachings serve as a central foundation throughout. Everything written here is based on the sacred words of our sages and was prepared through sincere effort to clarify and understand the sugyos in the light of their teachings.

May Hashem grant that these words find favor among those who study Torah, and may these works become worthy additions to the eternal chain of Torah transmission from generation to generation.

Amen.

How to Read This Sheet?

Each source appears first in the original Hebrew or Aramaic, with a plain English version directly underneath. A Sugya Note helps explain the source in everyday words.

A Term Note defines an important word or idea. A Takeaway sums up the main point in a line or two.

You do not need any background to follow along. Read each source, then the English, then the note. The sheet is built to walk you through the discussion one step at a time.

Do not worry if you do not finish the sheet in one sitting. A good Torah session is not measured only by how much you finish, but by how deeply you learn to think through the discussion.

The Geller Edition

שבועת היסט
The Price of Denial

**Not Enough to Collect,
Too Much to Ignore**

Not Enough to Collect, Too Much to Ignore

Opening Frame

A Jewish court, called a Beis Din, does more than collect money when a claim has been proven. Sometimes a claim is not strong enough to collect, but it is still too serious to ignore. When a defendant admits that he owes part of a claim, the Torah requires him to swear about the rest. But when he denies the entire claim, the Torah does not require an oath.

The Sages, the leading rabbis of the Mishnah and Gemara, added a new oath called Shevuas Heses, the oath of denial. Even when the defendant denies everything, Beis Din can require him to swear that he owes nothing. Why did the Sages add this oath? Is it another part of the claim, or is it Beis Din's way of pressuring the defendant to tell the truth?

I. The Birth of a Rabbinic Oath

*A claim may be too weak to collect,
but still strong enough for Beis Din to demand an answer.*

בבא מציעא ה. | Bava Metzia 5a

The Babylonian Talmud, Iraq, 3rd to 5th century. Its discussions form the basis of later Torah law.

As we learned: If one says to another, "I have one hundred dinars in your possession," and the other replies, "I have nothing of yours in my possession," he is exempt from an oath. And Rav Nachman says: nevertheless, the judges administer to him the oath of denial.

תנן: מנה לי בידך, אין לך בידי - פטור.
ואמר רב נחמן: משביעין אותו שבועת
היסת.

רש"י שם ד"ה היסת | Rashi ad loc., s.v. Heses

Rabbi Shlomo Yitzchaki, Troyes, France, 1040 to 1105. His commentary explains the Gemara's words and flow and has guided generations of learners through the text

"Heses" means an oath that the Sages instituted to press him toward admitting. The reason is explained in Shevuos: there is a presumption that a person does not make a claim unless he has something behind it.

היסת - שבועה שהסיתו חכמים
לכך להסיתו להודות. וטעמא מפרש
בשבועות: חזקה אין אדם טוען אלא אם
כן יש לו בידו.

Term Note

שבועת היסט | Shevuas Heses

Shevuas Heses means the oath of denial. It is a rabbinic oath imposed when a plaintiff has a claim, but not enough proof to create an oath from the Torah. The defendant cannot simply walk away from the claim. The Sages require him to swear that he truly owes nothing.

Takeaway

The oath of denial begins where Torah law leaves the defendant exempt. The Sages still required him to answer the claim with an oath.

II. What Turns a Denial into an Oath?

A claim without witnesses may still be a real money claim. The question is whether that is enough to trigger the oath of denial in Beis Din today.

שולחן ערוך, חושן משפט סימן א' סעיף א' | Shulchan Aruch, Choshen Mishpat 1:1 | Rabbi Yosef Karo, Tzfas, Eretz Yisrael, 1488 to 1575. His rulings organized practical halachah and became a central basis for later Jewish law.

In our times, judges adjudicate matters of admissions, loans, a wife's kesubah, inheritances, gifts, and damage to another person's property. These are matters that occur regularly and commonly involve financial loss.

בזמן הזה דנים הדיינים דיני הודאות והלוואות וכתובות אשה וירושות ומתנות ומזיק ממון חבירו שהם הדברים המצויים תמיד ויש בהם חסרון כיס.

סמ"ע, חושן משפט סימן א' ס"ק ב' | Sema, Choshen Mishpat 1:2

Rabbi Yehoshua Falk, Lemberg, Poland, 1555 to 1614. He led a large yeshivah in Lemberg and helped guide Polish Jewish life through the Council of the Four Lands

This means that the plaintiff sues him through witnesses of admission, meaning that he claims the defendant admitted the debt in their presence, or that the loan itself was made in their presence. The same is true if he sued him over a loan without witnesses, with respect to the oath of denial.

פירוש שתובע אותו בעידי הודאה לו בפניהן או שהלואה אותו בפניהן ע"כ. וה"ה אם תבעו בהלואה בלא עדים ולענין שבועת היסט עכ"ל.

ט"ז שם ד"ה כגון הודאות והלוואות וכו' | Taz ad loc.

Rabbi Dovid HaLevi Segal, Poland, 1586 to 1667. His father-in-law, Rabbi Yoel Sirkis, was one of Poland's leading rabbis. The Taz treated him with deep respect but often challenged his rulings. Their relationship became a famous example of sharp Torah debate within a family.

The Shulchan Aruch was careful that one should not mistakenly explain it this way regarding a defendant who denies everything where there are no witnesses, specifically with respect to the oath of denial. Since this is a rabbinic matter, it requires expert judges, as we find in other rabbinic areas as well. Therefore, the Shulchan Aruch explained admissions and loans in a different way, not according to the Sema's approach.

אבל רבינו נשמר שלא תטעה באמת לפרש כן על כופר הכל בלא עדים ולענין היסת, ובעינן מומחין לדבר שהוא מדרבנן גם בשאר דוכתי, לזה הביא הפי' של הודאות והלוואות שאינו כדרך זה.

Term Note

מומחין | *Mumchin*

Expert judges. In this discussion, the issue is not ordinary knowledge alone, but a stronger form of judicial authority needed for certain kinds of judgment or enforcement.

Sugya Note

The Sema reads the Shulchan Aruch broadly. When the Shulchan Aruch says that *Beis Din* today judges ordinary cases of loans and admissions, that includes even a loan claim with no witnesses. The plaintiff has no proof, and the defendant denies everything, but it is still a real money claim. Since the denial is answering a claim for money, *Beis Din* can require the oath of denial.

The Taz disagrees. He does not read the Shulchan Aruch as including every case of total denial without witnesses. The oath of denial is not a regular oath from the Torah. It is a rabbinic enactment. Because of that, the Taz says it requires expert judges, just as other rabbinic legal tools can require a stronger *Beis Din* structure.

This creates the first major split in the class. According to the Sema, the key point is the money claim. Once there is a claim for money, the denial can generate the oath of denial. According to the Taz, the key point is the nature of the oath. Since the oath is rabbinic, *Beis Din* needs the authority to impose that rabbinic framework.

הסמ"ע מבין את דברי השו"ע, דבזמן הזה דנים דיני הודאות והלוואות, זה כולל גם תביעת הלוואה שאין עליה עדים. אף שאין לתובע ראיה, והנתבע כופר הכל, מכל מקום התביעה היא תביעת ממון גמורה. לכן הכפירה בתביעה זו יכולה לחייב את הנתבע בשבועת היסת.

אמנם הט"ז חולק, ולדעתו אין לפרש את השו"ע כאילו כל כופר הכל בלא עדים נכלל בדיני הודאות והלוואות לענין שבועת היסת. שבועת היסת צריכה מומחין, כמו שמצינו גם בדינים דרבנן אחרים שצריכים מומחין.

ונמצא דלדעת הסמ"ע, העיקר הוא התביעה הממונית, וכיון שיש כאן תביעת ממון, הכפירה מחייבת שבועת היסת. אולם לדעת הט"ז, העיקר הוא גדר השבועה, כיון שהשבועה היא תקנה דרבנן, צריך בית דין בעל סמכות.

Takeaway

According to the Sema, the oath grows out of the money claim.
According to the Taz, the oath is a rabbinic legal tool, and that may require a stronger Beis Din.

III. Judgment or Enforcement?

— If Beis Din cannot fully judge the oath, can it still pressure the defendant to swear? —

קצות החושן, חושן משפט סימן א' ס"ק א'

Ketzos HaChoshen, Choshen Mishpat 1:1

Rabbi Aryeh Leib HaKohen Heller, Rav of Stryi, Galicia, known as the Ketzos after his foundational work on Choshen Mishpat, c. 1745 to 1812. His precise way of defining the ideas beneath monetary law helped shape the style of learning used in yeshivos today.

It seems to me that since we hold regarding the oath of denial that *Beis Din* does not seize the defendant's property if he refuses to swear, but rather places him in excommunication until he swears, there is no practical difference regarding the oath of denial. Even in matters that *Beis Din* does not formally judge, excommunication can still be applied through the enactment of the two yeshivos.

Accordingly, what the Sema wrote, that the Shulchan Aruch applies even when one sues another without witnesses, with respect to the oath of denial, creates no practical difference. Even if *Beis Din* cannot formally judge the matter, it can still place him in excommunication.

ולי נראה דכיון דקיי"ל גבי שבועת היסט אין יורדין לנכסיו אם אינו רוצה לישבע אלא מנדין אותו עד שישבע, וא"כ ליכא נפקותא לענין שבועת היסט דהא גם במידי דאין דנין אותו מנדין מתקנת שתי ישיבות, להכי הביא פ"י הודאות שתובע אותו בעדי הודאה. וא"כ מה שכתב הסמ"ע וה"ה בתובעו בלא עדים ולענין שבועת היסט, לפי מ"ש ליכא נפקותא לענין היסט דהא אפילו במידי דאין דנין מנדין אותו ע"ש.

נתיבות המשפט, חושן משפט סימן א' ס"ק א'

Nesivos HaMishpat, Choshen Mishpat 1:1

Rabbi Yaakov Lorberbaum, Lissa, Poland, 1760 to 1832. He served Jewish communities across Galicia and Poland and built a large yeshivah in Lissa that drew students from the surrounding region

This has no basis. Certainly, if *Beis Din* does not judge the law of the oath of denial, the law of excommunication would not apply. In regular cases, excommunication in our times is meant to appease the claimant. Here, the excommunication is meant to enforce the ruling that *Beis Din* issued, namely, that the defendant must swear.

ואין לזה טעם, דודאי אם לא היו דנין דין שבועת היסט לא היה שייך דין נידוי המבואר בסע' ה', דשם הנידוי הוא לפייס וכאן הנידוי הוא לקיים הדין שדנו דהיינו שישבע, ומנדין כדי לפייס לא שייך כאן כיון

Excommunication in order to appease does not apply here, because we do not know whether the plaintiff is telling the truth. Excommunication only applies in order to enforce the ruling that he must swear. If there is no ruling regarding the oath of denial, there is no excommunication.

שאין אנו יודעים אם האמת עם התובע, ולא שייך נידוי רק לקיום הדין שישבע, ואם אין כאן דין אין כאן נידוי ע"ש.

Term Note

נידוי | *Nidui*

Excommunication. Here it means communal or halachic pressure placed on a person who refuses to follow a ruling of Beis Din.

Sugya Note

The Ketzos reframes the Taz's concern. Even if the oath of denial would normally require a stronger *Beis Din* structure, enforcing the oath is not the same as collecting money. *Beis Din* does not seize the defendant's property when he refuses to swear. It places him in excommunication until he swears.

That distinction matters. According to the Ketzos, even where *Beis Din* cannot fully judge a matter, there may still be room to pressure him through excommunication. The oath is not being collected like money. It is being enforced as a religious and communal obligation.

The Nesivos rejects this. Excommunication cannot stand on its own. If *Beis Din* has not actually ruled that the defendant is obligated to swear, then there is nothing for the excommunication to enforce. Since we do not know that the plaintiff is telling the truth, *Beis Din* cannot place the defendant in excommunication merely to satisfy the plaintiff. Excommunication only makes sense when it enforces a real ruling.

ונמצא דנחלקו הקצוה"ח והנתי"מ בגדר שייכות שבועת היסת לדיני הדיינות בזמן הזה. דלדעת הקצוה"ח, מאחר דבשבועת היסת אין בית דין יורדין לנכסיו של הנתבע אלא מנדין אותו עד שיישבע, אין חיוב השבועה יוצר מעשה דין ממוני מיוחד, שהרי אף במקום שאין ביד בית דין לדון את גוף הדבר מצינו כח נידוי מתקנת שתי ישיבות. ומשום כך סבר הקצות שאין הכרח לפרש דהיתר הדיינות בזמן הזה נוגע לעצם דין שבועת היסת.

אמנם הנתי"מ השיג עליו, דסוף סוף הנידוי אינו עומד בפני עצמו אלא אינו אלא אמצעי לקיום פסק בית דין. וכיון שכל כח הנידוי נובע מחיוב השבועה שפסקו בית דין, אם אין לבית דין סמכות לדון ולחייב שבועת היסת, שוב אין מקום לנידוי כלל. נמצא דלדעת הנתיבות, עצם האפשרות לנדות את הנתבע תלויה בכך שבית דין מוסמכים לדון דין שבועת היסת, ומשום כך מוכרח דגם חיוב שבועת היסת בכלל הדינים שנמסרו לדייני הזמן הזה.

Takeaway

The Ketzos treats excommunication as a possible tool even where the oath is not fully judged. The Nesivos says enforcement needs a real ruling first. Without a valid ruling, there can be no excommunication.

IV. Is the Oath a Claim or a Court Procedure?

The next step is to define the oath itself. Is the oath of denial an extension of the plaintiff's money claim, or is it only a rabbinic court procedure?

טבעת החושן, ז' | Taba'as HaChoshen 7

Rav Chaim Pinchas Scheinberg, Rosh Yeshiva of Torah Ore, Yerushalayim, 1910 to 2012. Raised on New York's Lower East Side, he later returned to Europe to learn in Mir and Kamenitz. He went on to build Torah Ore in New York and Yerushalayim.

In explaining the dispute between the Ketzos and the Nesivos about whether excommunication applies to the oath of denial if *Beis Din* does not judge that oath, it seems that the issue depends on the basic nature of the oath of denial itself.

It seems clear that excommunication here applies only when one person has some claim against the other. The purpose of excommunication is to help him enforce that claim. But if the claimant has no claim against the defendant at all, excommunication would not apply.

Therefore, we can ask: is the obligation to swear considered a claim that the plaintiff has against the defendant? Just as there can be a money claim, can there also be an oath claim? Or is the oath not a claim at all, but only a rabbinic enactment that was made in cases of total denial?

The Ketzos understands that the oath is considered a claim, similar to a money claim. The reason for the oath is the defendant's denial of money. The purpose of the oath is to push him to admit the money. Therefore, the oath is like an extension of the money claim itself.

According to this, the words of the Ketzos make sense. Just as excommunication can be used for other money obligations, it can also be used here to make the defendant either swear or admit. Even if *Beis Din* does not formally administer this oath today, there is still an oath obligation resting on him. It is only that *Beis Din* does not administer it in practice.

ובביאור המחלוקת בין הקצות והנתיבות בהא אם שייך דין שבועה היסט אם לא היו דנין דין שבועה היסט נראה דתלוי בביאור עיקר הדין דשבועה היסט. דזה נראה פשוט לכאורה דהדין נדוי דנאמר כאן שייך רק במקום דיש לו עליו שום תביעה, וכדי לגבות תביעתו מנדין אותו, אבל במקום דאין לו שום תביעה עליו, לא שייך הדין נדוי כלל.

יש לחקור אם החיוב שבועה שמחויב לו הוא כמו תביעה שיש לו עליו דכמו שיש תביעה של ממון, כן יש תביעה של שבועה, או דלא הוא השבועה תביעה עליו כלל, אלא תקנה בעלמא הוא שתיקנו כן בכופר הכל.

מסתבר ליה להקצות דגם השבועה מקרי תביעה כמו תביעת ממון דהא הגורם והמחייב של השבועה, הוא הכפירת ממון והשבועה היא כדי שיודה בממון זה, וממילא הוא השבועה כמו תביעת עצם הממון והוא זה השבועה תביעה כמו שאר תביעות של ממון.

ולהנ"ל דחיוב שבועה הוא כמו חיוב ממון א"ש דברי הקצות דס"ל דמנדין על שבועה היסט אפי' אי לא היו דנין דין שבועה היסט דכמו דמנדין על שאר חיוב ממון, הכא נמי מנדין על שבועה

The Nesivos disagrees. A rabbinic oath, where *Beis Din* does not seize the defendant's property if he refuses to swear, is not considered a claim against him like a money claim. If *Beis Din* does not judge the oath of denial, there is no basis for excommunication at all, because right now he owes the plaintiff nothing. Even if *Beis Din* did judge this oath today, the oath would still not be like a money obligation. It would only be a rabbinic enactment requiring him to swear. Excommunication would then be used only to make him follow that enactment, not because the plaintiff owns a claim against him.

היסת כדי שישבע או להודות, ואף שאין דנין דין שבועה בזה"ז מ"מ מקרי שיש לו עליו חיוב שבועה, אלא שאין משביעין אותו בפועל משום דאין דנין דין שבועה.

והנתיבות ס"ל דשבועה דרבנן דהדין הוא דלא נחתינן לנכסיה לא מקרי זה כלל תביעה עליו, כמו תביעה של ממון שמחויב לו, ואם לא היו דנין דין שבועת היסת, לא היה שייך כלל דין נדוי, דהא לא חייב לו כלום עכשיו, ואפי' אי ה' הדין דדנין דין שבועת היסת בזה"ז ג"כ לא ה' מקרי זה החיוב כמו חיוב ממון, ואין לו עליו שום תביעה אלא תקנה בעלמא שישבע, ואז היו מנדין אותו שיקיים זה התקנה כמו שאר תקנות חכמים, אבל לא משום שיש לו עליו שום תביעה.

Term Note

תקנה | Takanah

A rabbinic enactment. Here, the question is whether the oath is only a rabbinic enactment, or whether it becomes a real claim that the plaintiff has against the defendant.

Sugya Note

From Rav Scheinberg's explanation, it comes out that the root of the dispute between the Ketzos and the Nesivos is not only about excommunication. It is really about the nature of the oath itself.

According to the Ketzos, even though the oath of denial is rabbinic, it is not just a side enactment. It is an obligation that grows out of the money claim. Since the reason for the oath is the defendant's denial of the plaintiff's money claim, and the oath is meant to strengthen that claim, the oath is viewed as an extension of the money claim itself. Therefore, the plaintiff has a real claim that the defendant must swear. That is why excommunication can apply, even if *Beis Din* does not actually judge oath cases today.

The Nesivos understands differently. The oath of denial is only a rabbinic enactment. It does

ונראה מדברי רבינו זצ"ל, דשורש פלוגתת הקצות והנתיבות אינו בגדר הנידוי בלבד, אלא נעוץ בהבנת עצם מהותה של שבועת היסת.

דהקצות סבירא ליה, דאף ששבועת היסת אינה אלא מדרבנן, מכל מקום אין היא תקנה צדדית בעלמא, אלא חלות חיוב הנובעת מעצם תביעת הממון. דמאחר שכל עילת השבועה היא מחמת כפירת הנתבע בממון חברו, והשבועה באה לברר ולחזק את תביעת הממון, הרי היא נחשבת כהמשך וכהסתעפות של עצם התביעה הממונית. ומשום כך חשיבא השבועה כזכות ותביעה שיש לתובע על הנתבע, וממילא שייך בה דין נידוי אף במקום שאין בית דין דנים בפועל דיני שבועות, דסוף סוף קיים עליו חיוב כלפי בעל דינו.

אמנם הנתיבות אזיל לשיטתו, דשבועת היסת אינה אלא תקנת חכמים גרידא, ואין בה חלות תביעה ממונית כלל. דלעולם אין לתובע זכות

not create a money claim that belongs to the plaintiff. The plaintiff does not have his own right to demand an oath from the defendant. Rather, the Sages made a rule that in certain cases the defendant must swear. Therefore, if *Beis Din* does not judge the oath of denial, there is no basis to place the defendant in excommunication. There is no enforceable claim that belongs to the plaintiff.

So according to the Ketzos, the oath is like a debt that the defendant owes the plaintiff, except that he pays it by swearing. According to the Nesivos, there is no debt to the plaintiff. There is only an obligation to follow a rabbinic enactment. From this point comes their argument about whether excommunication can apply when *Beis Din* does not actually judge the oath.

עצמית לקבל שבועה מן הנתבע, אלא שחכמים תיקנו שבאופנים מסוימים יהא הנתבע חייב לישבע. ולפי זה אין חיוב השבועה נובע מזכותו של התובע, אלא מחובת הנתבע לקיים תקנת חז"ל. ומשום כך, כל היכא שאין בית דין דנים דין שבועת היסת, שוב לא שייך כלל להטיל נידוי, דמאחר שאין כאן דין הנאכף לטובת התובע, אין כאן תביעה שעליה ניתן לנדותו.

ונמצא דלדעת הקצות, שבועת היסת חשיבא כעין חוב המוטל על הנתבע כלפי התובע, אלא שצורת פירעונו היא על ידי שבועה; ואילו לדעת הנתיבות, אין כאן אלא חיוב לקיים תקנת חכמים, ואין השבועה אלא אמצעי שתיקנו חז"ל לבירור הדין, ולא זכות ממונית העומדת לתובע כנגד הנתבע. ומתוך יסוד זה נובעת מחלוקתם אם שייך דין נידוי אף במקום שאין בית דין דנים בפועל דין שבועת היסת.

Takeaway

The Ketzos sees the oath of denial as an extension of the plaintiff's money claim. The Nesivos sees it as a rabbinic court procedure. That difference decides whether excommunication can still apply when *Beis Din* is not judging the oath directly.

Conclusion

The oath of denial begins with a weak claim. The plaintiff has no proof, and the defendant denies everything. From the Torah, there may be no oath. Yet the Sages still required the defendant to swear.

The Sema understands that once there is a money claim, even without witnesses, the denial can create the oath of denial. The Taz is more careful. Since the oath is rabbinic, it may require a stronger *Beis Din* framework.

The Ketzos then separates judgment from enforcement. Even if *Beis Din* cannot fully judge the oath, perhaps excommunication can still pressure the defendant to swear. The

Nesivos disagrees. Excommunication can only enforce an actual ruling. If there is no valid ruling, there is no excommunication.

Rav Chaim Pinchas Scheinberg explains what is really driving the argument. According to the Ketzos, the oath of denial is rooted in the plaintiff's money claim. According to the Nesivos, it is a rabbinic procedure of *Beis Din*.

That is the larger question of the class. When *Beis Din* tells a person to take the oath of denial, is it making him answer a real claim, or is it using the tools of the Sages to protect truth in a world where not every claim can be proven?

The Geller Edition

שבועת היסת חלק ב'
The Oath of Denial, Part II

Swear, Pay, or Procedure?

The Limits of a Rabbinic Claim

Swear, Pay, or Procedure?

Opening Frame

The last class ended with a basic question about *Shevuas Heses*, the oath of denial. When a defendant denies the whole money claim, the Sages required him to swear. But what is this oath really doing?

Is the oath of denial part of the plaintiff's money claim? Or is it only a rabbinic enactment that requires the defendant to take an oath?

Part II begins with a Gemara that sharpens this question. If the oath of denial is only rabbinic, maybe its power is limited. Maybe it can make the defendant swear, but it cannot create every result that comes from an oath of the Torah.

Essential Background

In a regular case of *kofer hakol*, total denial, the defendant denies the entire claim. From the Torah, there is no oath.

But in a case of *modeh bemiktzas*, partial admission, the defendant admits part of the claim and denies the rest. In that case, the Torah requires him to swear about the remaining amount.

Rabbi Chiya adds one more idea. Even if the defendant did not admit part of the claim, but witnesses testify that part of the claim is true, that testimony can also create an oath from the Torah about the rest of the claim.

This matters for our discussion. If the oath comes from the Torah, stronger results may follow. But if the only oath here is the oath of denial, then the Gemara must ask how far a rabbinic oath can go.

Term Note

כופר הכל | *Kofer hakol*

Total denial. The defendant denies the entire claim and admits nothing.

Term Note

מודה במקצת | *Modeh bemiktzas*

Partial admission. The defendant admits part of the claim and denies the rest.

I. One Enactment on Another

— A rabbinic oath may require the defendant to swear. But that does not mean every result of an oath from the Torah follows. —

פרק שנים אוחזין, בבא מציעא ה. | Bava Metzia 5a, Perek Shenayim Ochazin |
The Babylonian Talmud, Iraq, 3rd to 5th century

There was a shepherd. People used to give him animals to watch, and they usually did this in front of witnesses.

One day, they gave him animals without witnesses. Later, he said, “It never happened.”

Witnesses then came and testified that he had eaten two of the animals.

Rabbi Zeira said, “If Rabbi Chiya’s rule is correct, the shepherd should have to swear about the rest of the animals.”

Abaye said to him, “How can he swear? He is a thief, and a thief may not take an oath.”

Rabbi Zeira answered, “I mean that the other side should swear and collect.”

The Gemara then asks: Even if Rabbi Chiya’s rule does not apply, why not require the other side to swear and collect because of Rav Nachman’s rule?

As we learned: If one person says, “You have one hundred dinars of mine,” and the other person says, “I have nothing of yours,” he is exempt. Rav Nachman said that we still require him to take the oath of denial.

The Gemara answers: Rav Nachman’s oath is a *takanah*, a rabbinic enactment. The rule that the other side swears and collects is also a *takanah*. We do not build one rabbinic enactment on top of another.

ההוא רעיא דהוו מסרי ליה
כל יומא חיותא בסהדי,
יומא חד מסרו ליה בלא
סהדי, לסוף אמר להו לא
היו דברים מעולם.

אתו סהדי אסהידו ביה
דאכל תרתי מינייהו, אמר
רבי זירא אם איתא לדברי
חייא קמייטא משתבע
אשאר, א"ל אביי אם איתא
משתבע והא גזלן הוא, א"ל
שכנגדו קאמינא,

השתא נמי דליתא לרבי
חייא, נחייביה מדרב נחמן
דתנן מנה לי בידך אין לך
בידי פטור, ואמר רב נחמן
משביעין אותו שבועת
היסת, דרב נחמן תקנתא
היא ותקנתא לתקנתא לא
עבדינן.

Term Note

תקנתא לתקנתא לא עבדינן | *Takanah l'takanah lo avdinan*
akanah l'takanah lo avdinan. the Sages do not build one rabbinic enactment on top of another.

Sugya Note

The Gemara discusses a shepherd who denied receiving animals. Witnesses then testified that he had eaten two of them. Once that happened, he was treated as a thief, and he could no longer take an oath.

Rabbi Zeira says that according to Rabbi Chiya, there should still be an oath. Since witnesses proved part of the claim, there is an oath on the rest. But because the shepherd cannot swear, the oath moves to the plaintiff. The plaintiff swears and collects.

The Gemara then asks why the same should not happen because of the oath of denial. Even if Rabbi Chiya's oath does not apply, the shepherd still denied a money claim. Rav Nachman says that in such a case, the defendant must take the oath of denial.

The Gemara answers with the key line. The oath of denial is a rabbinic enactment. The rule that the plaintiff swears and collects is also a rabbinic enactment. The Sages do not build one enactment on top of another. Since the oath of denial is already rabbinic, we do not extend it further and allow the plaintiff to swear and collect.

מבואר בגמרא במעשה הרועה, שהיו מפקידים אצלו בהמות תמיד בפני עדים, ופעם אחת מסרו לו בהמות בלא עדים. לאחר זמן כפר בעיקר וטען שלא קיבל כלל את הבהמות, אלא שבאו עדים והעידו שאכל שתיים מהן, ונמצא שהוכחש במקצת טענתו. ודנה הגמרא, שלכאורה לשיטת רבי חייא, הסובר שעדות עדים על מקצת התביעה מחייבת שבועה דאורייתא על השאר, היה מקום לחייב את הרועה להישבע על יתר הבהמות. אלא שאב"י השיב שלא שייך לחייבו שבועה דאורייתא, שהרי לאחר שנתברר שאכל שתיים מן הבהמות נעשה חשוד על הממון, וחשוד אינו נשבע. ועל כך אמר לו רבי זירא שהנתבע עצמו אינו נשבע, אלא דינו ככל מחויב שבועה שאינו יכול לישבע, ששכנגדו נשבע ונוטל, דהיינו שהתובע נשבע ונוטל מן הנתבע.

ובמסקנת הגמרא, אף אם לא קיימא לן כדינו של רבי חייא, וממילא אפילו אם באו עדים והעידו על מקצת התביעה אין זה מחייב שבועה דאורייתא על השאר, מכל מקום היה מקום לחייבו לכל הפחות בשבועת היסת מדרב נחמן, שהרי כפר בתביעת ממון. על כך השיבה הגמרא ששבועת היסת אינה אלא תקנת חכמים, וכיון שהדין ששכנגדו נשבע ונוטל הוא גם כן תקנה נוספת, אין לנו להרחיב את תקנת היסת ולבנות עליה תקנה נוספת, משום שתקנתא לתקנתא לא עבדינן.

Takeaway

This Gemara creates the opening problem of Part II. If the oath of denial is only a rabbinic enactment, why should it ever be treated like a claim that belongs to the plaintiff?

II. Why Doesn't the Oath Become Payment?

— When the defendant cannot swear, should he automatically have to pay? —

תוספות, בבא מציעא ה. ד"ה שכנגדו | Tosafos, Bava Metzia 5a

Medieval Talmud commentators, France and Ashkenaz, 12th to 13th century. Their ranks included Rashi's grandchildren and the students who continued his school of learning across Europe.

Tosafos asks: When a defendant is not trusted to swear, we say that the other side swears and collects. Why do we not say a simpler rule? Since he cannot swear, he must pay. Tosafos gives two answers.

First, if every person who is not trusted to swear would have to pay right away, people could ruin him. They could bring him into cases that require an oath and take all his money.

Second, in the other cases, the plaintiff can say, "You owe me an oath from the Torah. Either swear or pay." But here, the defendant would swear if *Beis Din* allowed him to. He is not refusing to swear. *Beis Din* is not allowing him to swear because he is not trusted. Therefore, he does not automatically have to pay.

וא"ת מאי שנא דבחדשוד על השבועה נשבע ונוטל, אמאי לא אמרי' מתוך שא"י לישבע משלם כדאמר גבי חמשין ידענא וחמשין לא ידענא (לקמן צ"ח.) ובנסכא כדר' אבא.

וי"ל הכא אי אמרי' משלם לא שבקת ליה חיי, דכל העולם יביאוהו לידי שבועה ויטלו כל אשר לו,

ועוד דהתם אמר ליה שבועה דאורייתא אית לי עליך או תשבע או תשלם, אבל הכא הוא ברצון ישבע אם נניחנו ולכך לא ישלם.

Term Note

מתוך שאינו יכול לישבע משלם | *Mitoch she'eino yachol lishava meshaleim*

"Since he cannot swear, he must pay." In some cases, if a defendant is obligated to swear but cannot, he must pay instead.

Sugya Note

There are two ways to understand Tosafos.

The first answer says that, really, the defendant should have had to pay. Since he cannot swear, we should say: since he cannot swear, he must pay.

But that would be too dangerous. People could use oath cases to take all his money. Therefore, the Sages protected him. They said that the plaintiff must swear first, and only then can he collect.

The second answer is different. The defendant is not avoiding the oath. He is ready to swear, but Beis Din will not allow it. He is suspected of taking false oaths, so his oath cannot be trusted.

According to this answer, we do not say that he must automatically pay. Instead, the Sages made an enactment for the plaintiff. The plaintiff may swear and collect.

מבואר מתוס' דאיכא חילוק בין ב' התיירוצים. דהתי' הראשון ס"ל דתקנת שכנגדו לא הוי אלא לתקנת הנתבע, שבעצם בניהון דההוא רעיא אינו יכול לישבע משום חשוד, וממילא מעיקר הדין אמר' מתוך שאינו יכול לישבע משלם. אבל כיון דאי אמר' מתוך שאינו יכול לישבע משלם לא שבקת ליה חיי, דכל העולם יביאוהו לידי שבועה ויטלו כל אשר לו, לפיכך עשו תקנת השבועה שכנגדו.

אמנם לתי' השני הוי לתקנת התובע, שבעצם הנתבע פטור, דהוא ברצון ישבע אם נניחנו, אלא דכיון שיש טענת התובע, עשו תקנת השבועה שכנגדו.

נמצא דיש חילוק בתיירוצים של תוס' אי מעיקר הדין הנתבע חייב משום מתוך. דלפי התיירוצ' א' אה"נ הנתבע חייב מדין מתוך, אבל כיון דלא שבקת ליה חיי עשו תקנת השבועה שכנגדו. משא"כ לפי תירוצ' ב' בתוס', דהנתבע מעיקר הדין פטור, וממילא אינו חייב מדין מתוך מעיקר הדין, אלא עכ"פ עשו תקנת שבועה שכנגדו בשביל התובע.

Takeaway

Tosafos gives two ways to understand the shifted oath. Either the defendant really should pay, but the Sages protected him, or the defendant is basically exempt, and the Sages created a special way for the plaintiff to collect.

III. What Is a Rabbinic Oath?

Is the defendant being told to swear or pay, or is he only being told to swear?

חידושי רבי שמואל, בבא מציעא סימן ו' | Chiddushei Rabbi Shmuel, Bava Metzia

Rav Shmuel Rozovsky, Rosh Yeshivah of Ponovezh, Bnei Brak, 1913 to 1979. At twenty-two, he left Poland for Palestine. Less than ten years later, he was chosen as the first Rosh Yeshivah of the new Ponovezh Yeshivah and helped rebuild the yeshivah world after the Holocaust.

When a person must take an oath and does not want to swear, he must pay.

The Rishonim explain that this does not mean he pays in order to remove the oath. Rather, an oath from the Torah itself is built as “swear or pay.” Once the Torah places an oath on the defendant, the rule is simple: if he does not swear, we accept the plaintiff’s claim.

Rav Shmuel then asks: What is the nature of a rabbinic oath?

Maybe a rabbinic oath also works as “swear or pay.” If the defendant does not swear, the plaintiff’s claim is accepted, and the defendant must pay.

Or maybe a rabbinic oath is different. Maybe the Sages only required the defendant to swear. If he refuses to swear, he pays only to remove the oath from himself. He is not paying because the plaintiff’s claim was accepted.

דהנה בהא דבעלמא כשהמחוייב שבועה אינו רוצה לישבע חייב לשלם, מבואר בראשונים דאין הגדר בזה משום דע”י מה שהוא משלם הריהו פוטר את עצמו מהשבועה, דהא חזינן דגם כשאינו יכול לישבע משלם, וע”כ דהיינו משום דעיקר דין השבועה שחייבה התורה הוא “שבע או שלים”, והגדר בזה שכשהטילה התורה שבועה על הנתבע דינו הוא שאם לא ישבע נאמין לתביעת התובע וכו’, ומעתה יש לחקור בגדר שבועה דרבנן, אם בזה ג”כ יסוד השבועה הוא ישבע או שלים, ומה שמתחייב בתשלומין כשאינו רוצה לישבע ה”ז מעיקר דינו דכשאינו נשבע נאמן התובע, או דלמא דבשבועה דרבנן אין גדר החיוב דשבע או שלים, אלא הוא חיוב שבועה גרידא וכשאינו רוצה לישבע צריך לשלם בשביל לפטור את עצמו מהשבועה. ואי נימא דבשבועה דרבנן נמי הוי חיוב שבע או שלים, צ”ל דהא דבדרבנן לא אמר’ לדינא דמשאיל”מ היינו משום דכשאינו יכול, לא הטילו רבנן עליו כלל את דין השבועה.

THE MAIN QUESTION

Rav Shmuel asks what the Sages created when they established the oath of denial.

A Torah oath comes with a rule: swear or pay. If the defendant does not swear, Beis Din accepts the plaintiff’s claim and requires him to pay.

Does the rabbinic oath of denial work the same way? Or did the Sages require only an oath? If so, the defendant pays only to free himself from the oath, not because Beis Din accepted the plaintiff’s claim.

Takeaway

Rav Shmuel reframes the whole discussion. The question is not only whether the oath is rabbinic. The question is what kind of rabbinic oath it is.

IV. From Tosafos to the Rema

The Rema gives a practical case that tests the two sides of Tosafos.

רמ"א, חושן משפט סימן צ"ב סעיף ז' | Rema, Choshen Mishpat 92:7

Rabbi Moshe Isserles, Kraków, Poland, c. 1530 to 1572. He led a Beis Din and yeshivah in Krakow. His rulings preserved Ashkenazic practice and made it part of the accepted structure of the Shulchan Aruch

Some say that when the defendant is suspected of swearing falsely, the plaintiff may swear and collect only if the plaintiff did not know this at the time of the deal.

But if the plaintiff knew from the beginning that the defendant was not trusted to swear, he may not swear and collect. Otherwise, anyone could choose to do business with such a person and later swear and collect.

Others disagree.

וי"א דהא דבחשוד שכנגדו נשבע ונוטל דוקא שלא היה יודע כשעסק עמו שהיה חשוד אבל בלא"ה לא דאל"כ כל אחד יעסוק עם החשוד וישבע ויטול, ויש חולקים.

Sugya Note

According to the first opinion, the enactment that the other side swears and collects applies only when the plaintiff did not know that the defendant was suspected regarding oaths. If the plaintiff knew and still chose to deal with him, the Sages did not give him this protection.

According to the second opinion, even if the plaintiff knew, he may still swear and collect. His right comes from the oath that was placed on the defendant.

The dispute is therefore very basic. Is the shifted oath only a special enactment for the plaintiff? Or does it come from the defendant's own oath obligation?

לדעה הראשונה, תקנת שכנגדו נשבע ונוטל נאמרה רק כשלא ידע התובע שהנתבע חשוד, אבל אם ידע ועסק עמו מרצונו, לא תיקנו לו חכמים שישבע ויטול. לדעה השנייה, גם אם ידע שהנתבע חשוד, עדיין נשבע ונוטל, משום שזכותו נובעת מעצם חיוב השבועה המוטל על הנתבע. נמצא שנחלקו האם דין שכנגדו נשבע ונוטל הוא תקנה מיוחדת לטובת התובע או דין הנובע מעיקר החיוב שעל הנתבע.

ביאור הגר"א, חושן משפט סימן צ"ב ס"ק כ' | Biur HaGra, Choshen Mishpat 92:20

Rabbi Eliyahu ben Shlomo Zalman, the Vilna Gaon, Vilna, Lithuania, 1720 to 1797. He chose not to hold a formal rabbinic position and devoted his life to private study and teaching a small group of students.

The first opinion of the Rema follows the second answer of Tosafos in Bava Metzia 5a, s.v. Shekenegdo.

וסברא ראשונה כתירוף שני של תוס' דב"מ ה' א' ד"ה שכנגדו.

Sugya Note

The rule that "the other side swears and collects" is not based on an obligation placed on the defendant. The Sages created it only for the plaintiff's benefit.

דהיינו שתקנת שכנגדו נשבע ונוטל אינה נובעת מחיוב של הנתבע, אלא היא תקנה לטובת התובע בלבד.

Sugya Note

Tosafos asked: When a defendant cannot swear because he is suspected of false oaths, why do we not simply make him pay?

Tosafos gave two answers.

First, if every suspected person had to pay whenever an oath was placed on him, people could take advantage of him. They could create oath cases and take all his money.

Second, in a regular case, the plaintiff can say, "You owe me an oath from the Torah. Either swear or pay." But here, the defendant wants to swear. *Beis Din* does not allow him to swear because he is suspected. Since he is not refusing to swear, we do not force him to pay right away.

The Gra explains that the first opinion in the Rema follows this second answer of Tosafos.

According to this, the plaintiff's right to swear and collect is not a basic right. It is a special enactment that the Sages made for him.

Therefore, if the plaintiff knew from the beginning that the defendant was suspected regarding oaths, the Sages did not give him this protection. He chose to enter that situation on his own.

הקשו התוס', אמאי בחשוד על השבועה אמרינן שכנגדו נשבע ונוטל, ולא נימא דכיון דאינו יכול לישבע ישלם. ותירצו התוס' בתרי אנפי. חדא, דאם נאמר שכל חשוד שאינו יכול לישבע חייב לשלם, לא שבקת חיי לכל חשוד, שכל אדם יוכל להביאו לידי חיוב שבועה וליטול את כל ממונו. ועוד תירצו, דבכל מקום יכול התובע לומר לנתבע: "שבועה דאורייתא רמיא עלך, או אישתבע או שלים", משא"כ הכא, דהחשוד מצד עצמו רוצה לישבע, אלא דבית דין אינם מניחים לו לישבע מחמת חשדו, וממילא אין מקום לחייבו בתשלומין מצד שאינו נשבע.

וביאר הגר"א, דהדעה הראשונה שהביא הרמ"א אזלא כתירוף השני של התוס'. דלפי תירוף זה אין זכותו של התובע לישבע וליטול נובעת מעיקר הדין, אלא הוי תקנה מיוחדת שתיקנו חכמים לטובת התובע במקום שהנתבע אינו יכול לקיים את השבועה המוטלת עליו. ומשום הכי, היכא שהתובע ידע מתחילה שהנתבע חשוד על השבועה ואעפ"כ נכנס עמו בעסק, לא תיקנו לו חכמים תקנה זו, דהוא הכניס עצמו למצב זה מדעתו. ולכך סבירא ליה לדעה הראשונה ברמ"א, דבכהאי גוונא לא אמרינן שכנגדו נשבע ונוטל.

שיעורי ר' לוי, בבא מציעא סימן י"א ס"ק ג' | Shiurei Rav Levi, Bava Metzia

Rav Levi Dicker, Rosh Yeshiva of Mercaz HaTorah, Belle Harbor, New York, 1935 to 2011. A close student of Rav Aharon Kotler, he helped establish Mercaz HaTorah in 1985 and led it for most of its history.

The Rosh Yeshiva, Rav Levi Dicker zt"l, explains that the two opinions in the Rema are built on the two answers of Tosafos.

The second opinion in the Rema holds that the basic rule still applies: since he cannot swear, he must pay.

Even by the oath of denial, the Sages did not remove that rule. They only added one step: the plaintiff must swear before he collects.

ביאור רבינו ראש הישיבה מרן הגאון הרב לוי דיקער זצוקללה"ה, שמחלוקת הדעות שברמ"א בדין שכנגדו נשבע ונוטל מיוסדת על שני התירוצים שבתוס', הדעה השנייה שברמ"א, וכפי שמוכח מדברי הגר"א, ס"ל דמעיקר הדין שייך כאן חיוב מתוך שאינו יכול לישבע משלם, ואף בשבועת היסת לא עקרו חכמים חיוב זה, אלא רק תיקנו שיוסף עליו דין של שבועת שכנגדו.

THREE STEPS IN THE REMA

Sugya Note 1: The Second Opinion

This result depends on how we understand the oath of denial.

According to the Rema's second opinion, it makes no difference whether the plaintiff knew that the defendant was not trusted to swear. The plaintiff's right does not come from a special enactment made for his benefit. It comes from the basic law.

Since the plaintiff already has a claim against the defendant, knowing about the problem beforehand does not take that claim away.

ונראה דנפקא מינה זו תלויה ביסוד שנתבאר לעיל בגדר שבועת היסת. דלפי הדעה השנייה שהביא הרמ"א, אין מקום לחלק בין אם התובע ידע שהנתבע חשוד ובין אם לא ידע, שהרי זכותו של התובע אינה נובעת מתקנה מיוחדת שנעשתה עבורו, אלא מעצם הדין. וכיון שמעיקר הדין קיים חיוב כלפי התובע, אין ידיעתו המוקדמת מפקיעה זכות זו.

Sugya Note 2: The First Opinion

The Rema's first opinion follows Tosafos's second answer. According to this view, the rule "since he cannot swear, he must pay" does not apply to the oath of denial. The plaintiff's ability to swear and collect comes only from a special enactment made for his benefit.

If the plaintiff knowingly chose to do business with someone who could not be trusted to swear, the Sages did not give him that special protection. He chose to enter that situation himself.

אמנם הדעה הראשונה שברמ"א עולה יפה עם התירוץ השני של התוספות, דמעיקר הדין לא שייך דין מתוך שאינו יכול לישבע משלם בשבועת היסת, וכל הדין של שכנגדו נשבע ונוטל אינו אלא תקנה מיוחדת לטובת התובע. וממילא, במקום שהתובע נכנס לעסקה כשהוא יודע מראש שהנתבע חשוד על השבועה, לא ראו חכמים צורך לתקן עבורו תקנה זו, שהרי מדעתו הכניס עצמו למצב זה.

Sugya Note 3: The Deeper Disagreement

The Rema's two opinions disagree about where the plaintiff's right comes from.

According to the first opinion, his right comes entirely from the enactment that allows the other side to swear and collect. When that enactment does not apply, he has no claim through the oath.

According to the second opinion, the plaintiff already has a real money claim against the defendant. The problem is only that the defendant cannot take the oath. The plaintiff therefore keeps his standing in Beis Din. Even if he knew that the defendant was not trusted to swear, he may still swear and collect.

ונמצא דמדברי הרמ"א מוכח, דשורש המחלוקת בין שתי הדעות הוא האם קיימת לתובע תביעה מהותית כלפי הנתבע אף במקום שאין הנתבע יכול להישבע. דלדעה הראשונה, כל עצם זכותו של התובע נובעת מתקנת שכנגדו נשבע ונוטל, ולכן כאשר לא תיקנו את התקנה, אין בידו כל תביעה מכח השבועה. משא"כ לדעה השנייה, מאחר שמעיקר הדין קיימת זיקה ממונית ותביעה כלפי הנתבע, אלא שהשבועה אינה יכולה להתקיים בפועל, עדיין נשארת לתובע עמידה בדין, ולכן אף כשהיה מודע לכך שהנתבע חשוד, לא הפסיד את זכותו לישבע וליטול.

Conclusion

We began with a plaintiff who claims that he is owed money and a defendant who denies everything. The Torah does not require an oath in this case. Rav Nachman teaches that the Sages still required the defendant to swear. The claim is not strong enough to collect money, but it is too serious for Beis Din to ignore.

Part I asked whether today's Beis Din has the authority to judge this oath. The Sema and Taz approached that question differently. The Ketzos and Nesivos then asked what happens if Beis Din cannot judge the oath itself. Can it still use excommunication to pressure the defendant to swear? Rav Chaim Pinchas Scheinberg explains the deeper question behind their positions. The Ketzos sees the oath as a claim that the plaintiff has against the defendant. The Nesivos sees it as a rabbinic rule that must be imposed by Beis Din.

Part II asked what happens when the defendant cannot take the oath. The Gemara says that the Sages do not build one rabbinic

enactment upon another. Tosafos gives two ways to understand why the plaintiff sometimes swears and collects instead. Rav Shmuel brings the question into focus: Does a rabbinic oath carry the rule "swear or pay," or is it only a duty to swear? The Rema tests those two possibilities when the defendant is not trusted to swear. The Gra and Rav Levi Dicker show how the Rema's two opinions follow the two answers of Tosafos.

The oath of denial is not a Torah oath, and it does not always carry the full rule of "swear or pay." But it still requires the defendant to answer an unproven claim before Beis Din. If the oath belongs to the plaintiff's money claim, then the plaintiff may retain a right even when the defendant cannot swear. If it is only a rabbinic court rule, its power may end when that rule cannot be imposed. The defendant may take the same oath either way. But whether that oath belongs to the plaintiff's claim or to the power of Beis Din changes everything that follows.